

Seletuskiri Eesti seisukohtade juurde Nõukogu maksustamisalase halduskoostöö direktiivi (uuesti sõnastatud) eelnõu kohta

SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjon esitas 24. juulil 2026 direktiivi eelnõu maksustamisalase halduskoostöö direktiivi uuestisõnastamiseks¹ (DAC *recast*). See on osa Euroopa Komisjoni välja töötatud maksustamisalaste lihtsustuste paketist², mille eesmärk on maksualase teabevahetuse nõuete optimeerimine ja seeläbi Euroopa Liidu konkurentsivõime tõstmine. Ettepanekuga liidetakse senine halduskoostöö direktiiv 2011/16/EL³ ja seda muutvad direktiivid (DAC1-DAC9)⁴ üheks õigusaktiks ning tehakse sisulisi täiendusi halduskoormuse vähendamiseks ja õigusraamistiku korrastamiseks.

Direktiivi ettepanek on välja töötatud eelkõige halduskoormuse vähendamise eesmärgiga. Maksualase teabevahetuse valdkond, mida maksustamisalase halduskoostöö direktiiv reguleerib, on üles ehitatud erinevatele aruande ja teabe vahetamise kohustustele, et tõkestada maksudest kõrvalehoidmist. Ettepanekuga tõhustatakse kehtivat õigusraamistikku, vähendades eelkõige ebavajalikku halduskoormust ja tagades teabe täielikkuse ilma olulisi lisakohustusi kehtestamata.

Uus halduskoostöö direktiiv jääb praegu kehtivaga võrreldes valdavalt samasisuliseks. Suuremaid muudatusi tehakse seoses piiriüleseid maksuskeeme käsitleva aruandlusega (DAC6), platvormialase aruandlusega (DAC7) ja riikidepõhise (DAC4) ning miinimummaksu (DAC9) alase aruandlusega. Lisaks tehakse täiendusi teabe kvaliteedi ja täiuslikkuse parandamiseks ning sätestatakse maksukohustuslasena registreerimise numbri kontrollimise vahendi loomise alus.

Direktiivi ülevõtmiseks on ette nähtud kaks kuupäeva. Nendest esimeseks, 31. detsembriks 2027, peavad olema üle võetud normid, mis reguleerivad piiriüleseid maksuskeeme käsitlevat aruandlust ja platvormialast aruandlust. Teiseks tähtajaks, 31. detsembriks 2029, peavad olema üle võetud kõik ülejäänud direktiivi sätted. Nõudeid tuleb esmakordselt rakendada vastavalt 1. jaanuaril 2028 ja 1. jaanuaril 2030.

Direktiivi vastuvõtmiseks on vajalik liikmesriikide ühehäälneline otsus. Direktiivi ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 113 ja 115.

¹ Direktiivi ettepanek: [EUR-Lex - 52026PC0308 - EN - EUR-Lex](#)

² Ülevaade otseste maksude valdkonna omnibussist ja maksustamisalase halduskoostöö direktiivi uuestisõnastamise ettepanekust koos asjaomaste dokumentidega: [European Commission proposes landmark tax simplification package to streamline compliance and boost competitiveness - Taxation and Customs Union](#)

³ Algne maksustamisalase halduskoostöö direktiiv 2011/16/EL: [Direktiiv - 2011/16 - EN - EUR-Lex](#)

⁴ Maksustamisalase halduskoostöö direktiivi konsolideeritud versioon, kus kajastuvad kõik varem tehtud muudatused: [EUR-Lex - 02011L0016-20260101 - EN - EUR-Lex](#)

Direktiivi muudatustes on plaanitud kokku leppida 2026. a detsembris majandus- ja rahandusministrite nõukogu kohtumisel (ECOFIN).

Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna nõunik Anneli Valgma (anneli.valgma@fin.ee; 5885 1315) ja peaspetsialist Kevin Kassihin (kevin.kassihin@fin.ee; 5833 1868). Seisukohad on kooskõlastanud maksu- ja tollipoliitika osakonna juhataja Erle Kõomets (erle.koomets@fin.ee; 5885 1335) ning finants- ja maksupoliitika asekancler Evelyn Liivamägi (evelyn.liivamagi@fin.ee; 5696 1216).

DIREKTIIVI EESMÄRK JA SISU

Euroopa Komisjon on seadnud eesmärgiks muuta ettevõtlus Euroopas lihtsamaks ja kiiremaks, vähendades halduskoormust ja lihtsustades õigusaktide rakendamist, säilitades samal ajal kõrged standardid, tugevdades seeläbi Euroopa konkurentsivõimet. Seda rõhutatakse ka Euroopa Komisjoni teatises „*A Competitiveness Compass for the EU*“⁵, kus tuuakse esile vajadus vähendada ettevõtjate halduskoormust ja lihtsustada Euroopa Liidu õigusraamistikku konkurentsivõime suurendamiseks kõigis majandussektorites. Nende eesmärkide täitmiseks on välja töötatud ka maksustamisalase halduskoostöö direktiivi (DAC) uuestisõnastamise ettepanek (DAC *recast*). Sarnaseid lihtsustusettepanekuid on juba vastu võetud teistes valdkondades. Halduskoostöö direktiivi uuestisõnastamise ettepanek täidab lihtsustamise eesmärki otsese maksustamise valdkonnas, vähendamata seejuures halduskoostöö funktsionaalsust.

Direktiiviga on kehtestatud ühtlustatud koostöövahendid, eelkõige automaatne teabevahetus (AEOI), mis võimaldavad liikmesriikide maksuhalduritel teha tõhusat koostööd maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise tõkestamisel. Automaatse teabevahetuse raames vahetavad liikmesriigid teavet:

- Tulu- ja kapitalikategooriate kohta (DAC1);
- Finantskontode kohta (DAC2);
- Piiriüleste maksuotsuste kohta (DAC3);
- Rahvusvaheliste kontsernide riigipõhiste aruannete kohta (DAC4);
- Piiriüleste maksuskeemide kohta (DAC6);
- Digiplatvormide kaudu teenitud tulu kohta (DAC7);
- Krüptovaratehingute kohta (DAC8) ning;
- Rahvusvaheliste kontsernide üleilmse miinimummaksuga seotud teabe kohta (DAC9).

Lisaks eelmainitule annab DAC5 maksuhalduritele juurdepääsu rahapesuvastaste õigusaktide alusel kogutud tegelike kasusaajate andmetele.

⁵ EL-i konkurentsivõime kompass: https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en

Kuigi hiljutine DAC-i hindamine⁶ näitas, et direktiiv loob tugeva õigusliku raamistiku ja on võimaldanud vahetada märkimisväärses mahu teavet, tõi see esile ka mitu valdkonda, mida oleks võimalik parandada. Eelkõige leiti hindamise käigus, et direktiivis tehtud sagedased muudatused on muutnud regulatsiooni liialt keerukaks. Samuti rõhutati vajadust lihtsustada DAC6 kohaseid aruandluskohustusi, kõrvaldada ebatõhusad aruandlusnõuded ning vähendada sidusrühmade halduskoormust. Lisaks leiti, et hoolimata senistest edusammudest esineb jätkuvalt probleeme maksumaksjate tuvastamisel ja teabe automaatsel sidumisel riiklike maksuandmebaasidega, mistõttu suureneb maksuhaldurite koormus saadud teabe käsitsi kontrollimisel.

Komisjoni läbi viidud konsultatsioonide tulemused tõid esile vajaduse DAC6 sätteid lihtsustada ja selgemaks muuta. Selleks tuleks kõrvaldada aruandlusnõuded, mis maksuhalduritele olulist lisandväärtust ei anna, ning hinnata DAC6 asjakohasust seoses üleilmse miinimumtulumaksu (edaspidi miinimummaksu) rakendamisega. Sidusrühmad tõid esile ka teisi lihtsustamist vajavaid valdkondi, eelkõige DAC4 ja DAC9 kattuvad teavitamiskohustused ning DAC7 kaupade müügi aruandluslävendid. Sellised kohustused tekitavad Komisjoni sõnul liikmesriikides ebaproportsionaalselt suure hulga teavitusi ja aruandeid, mis on kas dubleerivad või ei aita tuvastada maksupettuse ega maksudest kõrvalehoidmise riske.

Piiriüleseid maksuskeeme käsitleva aruandluse muudatused (DAC6)

Proportsionaalsuse ja ühetaolise rakendamise tagamiseks on ettepanekus muudetud mitmeid piiriüleste maksuskeemide aruandluse alaseid nüansse.

Esiteks välistatakse aruandekohustusest ettevõtjad, kellele kehtivad miinimummaksu direktiivis sätestatud nõuded⁷. Selle põhjuseks on asjaolu, et 15% üleilmne miinimummaks peaks neutraliseerima agressiivse maksuplaneerimise ning miinimummaksu direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad rahvusvahelised kontsernid on juba maksuhaldurite kõrgendatud järelevalve all. Erandit kohaldatakse üksnes juhul, kui kontserni ühelegi liikmele ei võimaldata maksusoodustusi, mille tulemusena langeks tegelik maksukoormus alla 15%. Lisaks peavad maksuskeemi mõlemad osapooled langema 15% miinimummaksu kohaldamisalasse. Seega kui üks osapool seda kriteeriumit ei täida, siis ei saa ka erandit rakendada.

Teiseks muudetakse mitmeid mõisteid. Täiendatakse mõistet „aruantav piiriülene maksuskeem“ („*reportable cross border arrangement*“) vastavalt Euroopa Kohtu (edaspidi CJEU) otsusele⁸ ja hõlmatakse selle alla ainult skeeme, mida on rakendatud. Mõiste „asjaomane maksumaksja“ („*relevant taxpayer*“) piiritletakse ainult selliste maksumaksjatega, kes skeemi ka praktikas rakendama on hakanud. Direktiivi IV lisa muutmise tõttu kaotatakse ka mõisted

⁶ Halduskoostöö direktiivi hindamine: https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/enhancing-tax-compliance-european-union-2025-11-19_en

⁷ Miinimummaksu direktiiv, mida kohaldatakse suurkontsernidele, mille aastatulu on lõpliku emaüksuse konsolideeritud finantsaruannetes 750 miljonit eurot või rohkem, vähemalt kahel kontrollitavale majandusaastale vahetult eelnenud neljast järjestikusest majandusaastast: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32022L2523>

⁸ Euroopa Kohtu otsus asjas C-623/22: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62022CJ0623>

„kohandatav skeem“ („*bespoke arrangement*“) ja „turustatav skeem“ („*marketable arrangement*“).

Kolmandaks on ettepanekus tehtud muudatusi maksuskeemist teavitamise tähtaegadega seoses. Tähtaega hakatakse arvestama päevast, millal tehakse maksuskeemi rakendamise esimene samm. Esimese sammu all tuleb mõista tegevust, milles väljendub tegeliku rakendamise kavatsus ning mis muudab skeemi elluviimise pöördumatuks või õiguslikult siduvaks, näiteks skeemi rakendajate vahelise lepingu allkirjastamine. Lisaks muudetakse maksuskeemist teavitamise tähtaega 30 päevalt 90 päevale, mille eesmärk on tagada täielikum ja kvaliteetsem teave.

Neljandaks muudetakse kutsesaladust puudutavaid sätteid, et viia need kooskõlla CJEU otsustega⁹. Kutsesaladuse erisus kehtib üksnes advokaatidele ja teistele kutsealastele isikutele, kellel on sarnaselt advokaatidele seadusest tulenev õigus teisi isikuid kohtus esindada.

Direktiivi muudatusettepanek loob kutsesaladuse erisuse rakendamiseks kolmeastmelise hierarhia:

- 1) Kutsesaladus kohaldub täielikult üksnes direktiivi 98/5¹⁰ artikli 1 lõike 2 punktis a nimetatud kutse esindajale (vandeadvokaat). Nemad teavitavad aruandekohustusest ainult klienti.
- 2) Skeemi väljatöötajad, kellel on kliendi kohtus esindamise õigus, saavad osaliselt tugineda kutsesaladuse klauslile, teavitades kutsesaladusele tuginemisest teist isikut, kes skeemi väljatöötamisel osales, ehk toimub aruandluskohustuse üleminek tollele isikule või lõpuks maksukohustuslasele.
- 3) Kutsesaladusele ei saa tugineda isikud, kes ei ole vandeadvokaadid ega kellel ei ole kliendi kohtus esindamise õigust. Seega peavad nemad ise aruandekohustust täitma.

Viiendaks tehakse täpsustus, et maksuskeemide kohta teabe edastamisel tuleb hõlmata ka teavet kolmandate riikide kohta, kui maksuskeem seda riiki puudutab.

Kuuendaks muudetakse halduskoormuse vähendamise eesmärgil direktiivi IV lisa ja eemaldatakse tunnused kategooriast A (*Hallmarks A*), mis ei paku maksuhalduritele olulist lisandväärtust. Lisaks muudetakse tunnuse C1 sõnastust, milles OECD koostatud maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loetelu asemel viidatakse *Code of Conduct Group* tööruhmale, milles liikmesriigid hindavad kolmandate riikide jurisdiktsioone kindlaksmääratud kriteeriumide alusel, et otsustada, kas neid saab pidada maksustamise seisukohast koostööd tegevateks või mitte.

Seitsmendaks sätestatakse Komisjonile rakendusakti väljatöötamise kohustus, mis täiendaks direktiivi IV lisa tunnuseid D2 (a) ja (b). Rakendusakti võtab Nõukogu vastu Komisjoni palvel.

⁹ Vt eelmine viide ja Euroopa Kohtu otsus asjas C-694/20, kus leiti, et vandeadvokaadid ei peaks kolmandaid osapooli aruandekohustusest teavitama:

<https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/affair?lang=ET&searchTerm=C%252D694%252D20&publishedId=C-694%2F20>

¹⁰ Direktiiv 98/5/EÜ: [EUR-Lex - 01998L0005-20130701 - EN - EUR-Lex](#)

See tuleneb „Unshell“ algatusest¹¹, mille eesmärk on võidelda maksudest kõrvalehoidmise eesmärgil loodavate „tegeliku majandustegevuseta“ äriühingute vastu. Rakendusaktiga on kavas rakendada meetmeid sellisel viisil maksudest kõrvalehoidmise tõkestamiseks läbi DAC6 raamistiku. Ettepaneku kohaselt peab rakendusakti vastu võtma viie aasta jooksul peale direktiivi jõustumist.

Platvormialase aruandluse muudatused (DAC7)

Halduskoormuse vähendamise eesmärgil muudetakse platvormidel toodete müügiga seotud lävendeid. Direktiivi V lisas kaotatakse senine tükipõhine lävend ja rahaline lävend seatakse 2000 euro tasemelt 3000 eurole. Samuti muudetakse õigusselguse parandamiseks aruandlusega seotud mõisteid, et muuhulgas eristada aruandluses vahendajaid, kelle kohta saab platvormihaldur ka vähem teavet esitada. Lisaks vabastatakse ettepanekuga aruandekohustusest platvormihaldurid, kelle vahendatud asjaomaste tegevuste eest eelmisel kalendriaastal makstud tasu kogusumma jääb alla 50 000 euro. Ettepanek laiendab ka maksuhaldurite võimalusi reageerida nõuetele mittevastavate kolmandate riikide digiplatvormide tegevusele. Neid muudatusi platvormialase aruandluse raamistikus tehakse kooskõlas OECD analoogse aruandluse arengutega. V lisa IV jao punktis F7 täpsustatakse olukorrad, millal maksuhaldurid peavad kohaldama sanktsioone nõuetele mittevastavate kolmandate riikide digiplatvormide suhtes. Punktiga F8 tugevdatakse liikmesriikide maksuhaldurite koostööd selliste rikkumiste käsitlemisel. Lisaks annab artikkel 25 maksuhalduritele võimaluse viia läbi samaaegseid kontrole nõuetele mittevastavate kolmandate riikide platvormihaldurite suhtes. Ettepanek kohustab ka liikmesriike rakendama liiduväliseid platvormialase teabevahetuse lepinguid.

Riikidepõhise aruandluse (DAC4) ja miinimummaksu (DAC9) teavituste lihtsustamine

Praegu on iga rahvusvahelise kontserni üksus, kelle suhtes kohaldatakse nii riikidepõhist aruandlust (DAC4) kui ka miinimummaksu kohast aruandlust (DAC9), kohustatud teavitama oma maksuhaldurit mõlema regulatsiooni alusel sellest, millisesse kontserni ta kuulub ning kes ja mis tähtjaks esitab tema nimel aruande. Lisaks kehtivad nende kahe teavitamiskohustuse puhul erinevad tähtjad. Riikidepõhise aruandluse puhul tuleb teavitus esitada hiljemalt rahvusvahelise kontserni majandusaasta viimaseks päevaks, kuid DAC9 ei sätesta samaväärset tähtaega. Seetõttu on liikmesriigid kehtestanud erinevad teavitamiskohustused. Eesti peab miinimummaksu rakendama 2030. aastast, mistõttu pole Eestis ka veel sellealast aruandlust.

Ettepanekuga lihtsustatakse neid kohustusi, võimaldades rahvusvahelisel kontsernil esitada kogu kontserni kohta üks ühine teavitus nii riikidepõhise aruandluse kui ka täiendava maksu teabe deklaratsiooni (*Top-up Tax Information Return*) keskse esitamise kohta. Teavitamise tähtjaks nähakse ette riikidepõhise aruandluse tähtaeg ehk rahvusvahelise kontserni majandusaasta viimane päev. Teavitus tuleb esitada ühtsel vormil, mille Euroopa Komisjon kehtestab rakendusaktiga. Ühele maksuhaldurile esitatud teavitus edastatakse seejärel kolme kuu jooksul pärast teavitamise tähtpäeva kõigile asjaomastele maksuhalduritele.

Maksukohustuslasena registreerimise numbri kontrollimise vahend

¹¹ „Unshell“ algatusest pikemalt: [Unshell Proposal - Taxation and Customs Union - European Commission](#)

Ettepaneku järgi töötab komisjon välja tööriista, mis võimaldaks maksukohustuslasena registreerimise numbri (TIN) õigsust kontrollida digitaalselt ja automatiseeritult. Tööriist kinnitab, kas TIN vastab esitatud maksumaksjale või annab teada, et vastavust ei olnud võimalik tuvastada. Tööriista tehnilised parameetrid kehtestatakse Euroopa Komisjoni rakendusaktiga.

Tööriista kasutamine on maksuhalduritele kohustuslik, kuid aruandekohustuslikele isikutele vabatahtlik. Maksuhaldurid peavad selle abil kontrollima üle kogu teabe, mida liikmesriikidega vahetatakse tulu ja varade ning eelotsuste kohta. Aruandekohustuslikud isikud, kes otsustavad tööriista kasutada, saavad kontrollida maksumaksjate maksukohustuslaste numbreid enne teabe esitamist maksuhaldurile. Kui TIN-i on kontrollitud selle tööriista abil, siis ei ole enam vaja koguda ega esitada täiendavaid isikuandmeid. Sellisel juhul piisab maksumaksja nime ja TIN-i esitamisest.

Liikmesriikide riiklikud isikusamasuse kontrollimise teenused, samaväärsed Euroopa Liidu teenused või Euroopa ühtne identifikaator (EUID) võimaldavad maksumaksjat samuti usaldusväärselt tuvastada. Seetõttu võivad aruandekohustuslikud isikud kasutada Komisjoni tööriista asemel ka neid kontrollimeetodeid. Sellisel juhul tuleb esitada üksnes maksumaksja nimi ja kontrollitud identifikaator (näiteks EUID).

Teabe vahetamine tulu ja varade kohta ning teabe täielikkuse parandamine (DAC1 ja DAC5)

Ettepaneku artiklites 3 ja 4 tehakse mitu muudatust, mille eesmärk on tagada vahetatava teabe suurem täielikkus.

Ettepaneku artiklis 3 ajakohastatakse mõistet „kättesaadav teave“ („*available information*“). Kui seni hõlmas see üksnes maksuhaldurite registrites olevat teavet, siis edaspidi hõlmab see ka kogu teavet, mis on kättesaadav liikmesriikide riigiasutuste registrites ja andmebaasides riigi tasandil.

Samal ajal ning kooskõlas ühekordse andmeesituse (*once-only*) põhimõttega luuakse artikli 4 kohustuste täitmise hõlbustamiseks artikliga 38 õiguslik alus, mis võimaldab maksuhalduritel saada juurdepääsu teiste riigiasutuste valduses olevale asjakohasele teabele. Eelkõige parandatakse maksuhaldurite juurdepääsu rahapesu tõkestamise õigusaktide alusel loodud registrele, sealhulgas rahapesuvastase direktiivi 2024/1640¹² alusel loodud ühtsele kinnisvarateabe andmepunktile. See võimaldab maksuhalduritel saada täielikku teavet kinnisvara tegelike kasusaajate kohta ning vahetada seda teavet teiste liikmesriikidega vastavalt artiklile 4. Lisaks luuakse artikliga 39 õiguslik alus maksuhaldurite juurdepääsuks riiklikul tasandil peetavatele pensioniregistritele.

Artiklist 4 jäetakse välja elukindlustustoodete (*Life Insurance Products, LIP*) tulu- ja varakategooria, kuna vaid vähesed liikmesriigid vahetavad selle kategooria alusel teavet ning samal ajal kattub see suures ulatuses finantskontode alase teabevahetusega hõlmatud teabega.

¹² Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastane direktiiv 2024/1640 (AMLD): [Direktiiv - EL - 2024/1640 - EN - EUR-Lex](#)

Kooskõlas OECD viimaste arengusuundadega lisatakse automaatse teabevahetuse kohaldamisalasse ka teave kinnisvara tegelike kasusaajate kohta.

Pärast elukindlustustoodete kategooria eemaldamist jääb alles kuus tulu- ja varakategooriat ning kõigi nende kohta tuleb teavet kohustuslikult vahetada, tingimusel et see on ajakohastatud mõiste „kättesaadav teave“ kohaselt liikmesriigile kättesaadav.

Muud asjaomased muudatused

Riikidepõhise aruande (*Country-by-Country Report*) vorm, mis oli seni sätestatud III lisas, ning täiendava maksu teabe deklaratsiooni (*Top-up Tax Information Return*) vorm, mis oli sätestatud VII lisas, jäetakse direktiivist välja ning nende asemel viidatakse Euroopa Komisjoni rakendusaktidega kehtestatavale vormile. Nende rakendusaktidega on lihtsam täiendusi sisse viia, kui OECD tasandil lepatakse kokku muudatustes, mis nõuavad vormide ajakohastamist, et säilitada kooskõla üleilmse ühtse aruandlusstandardiga.

Ettepaneku artikli 1 lõikega 4 soovitakse piirata dubleerivate riigisiseste aruandluskohustuste kehtestamist. Liikmesriigid ei tohiks pärast direktiivi jõustumist kehtestada ega säilitada riigisiseseid aruandluskohustusi, mille alusel tuleb koguda, esitada või edastada teavet, mis on juba hõlmatud maksustamisalase halduskoostöö direktiiviga. Aruandluskohustust loetakse dubleerivaks juhul, kui see puudutab samu või sisuliselt sarnaseid andmeid, kohustus lasub samadel või samaväärsetel aruandekohustuslikel üksustel või isikutel ning andmed tuleb esitada võrreldava ajavahemiku jooksul.

Muudatusi tehakse ka teabe kasutamise ja töötlemise valdkonnas. Esiteks peavad liikmesriikide maksuhaldurid edastama igal aastal oma riiklikele statistikaasutustele statistikat automaatse teabevahetuse mahu kohta, et võimaldada ametliku statistika koostamist nii riiklikul kui ka Euroopa Liidu tasandil (artikkel 46). Lisaks tuleb riiklikule statistikaasutusele esitada ka kord aastas riikidepõhise aruandluse raames saadud teavet.

Artiklisse 28 lisatakse täpsustus, et liikmesriigid võivad vajaduse korral anda saadud teabe kohta tagasisidet rohkem kui üks kord aastas. Artikli 48 kohaselt peavad liikmesriigid direktiivi toimumise seire ja hindamise käigus esitama teavet ka halduskoostöö tulemuslikkust mõõtvate näitajate (võtmetulemusnäitajate ehk KPI-de) kohta. See võimaldab Euroopa Komisjonil kasutada direktiivi hindamisel kvaliteetsemat sisendit.

Lõpuks täiendatakse artiklit 49 sättega, mis annab Euroopa Komisjonile võimaluse avaldada aruandeid vahetatud teabe kasutamise kohta ning liikmesriikide esitatud anonüümsete statistiliste andmete iga-aastaseid kokkuvõtteid.

SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

Subsidiaarsus

Ettepaneku eesmärkide saavutamiseks on vajalik lihtsustada ja täpsustada kehtivat õigusraamistikku, et kõrvaldada kattuvused, vähendada ebavajalikku ja vähese lisandväärtusega aruandlust ning tagada õigusnormide ühtne rakendamine. Sellest tulenevalt on probleemkohtade lahendamiseks põhjendatud tegutseda EL-i tasandil, et tagada terviklik ja

ühetaoline lahendus, mis ei mõjuta liikmesriikide vahelist konkurentsi. Juhul kui liikmesriigid rakendaksid nende probleemide lahendamiseks iseseisvalt meetmeid, oleks seatud eesmärkide saavutamine oluliselt keerulisem ning halduskoormust suurendav. Lisaks on Komisjon täheldanud, et erinevad lähenemised liikmesriikide poolt vähendavad teabe täielikkust ja takistavad üldiste maksustamisalase halduskoostöö eesmärkide saavutamist. Seega on direktiivi ettepanek kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega.

Proportsionaalsus

Ettepaneku eesmärk on EL-i konkurentsivõime suurendamiseks ja ebavajalike nõuete kaotamiseks lihtsustada ja täiustada olemasolevat maksustamisalase halduskoostöö õigusraamistikku. Muudatusi saab pidada sihipärasteks ning nende abil on eeldatavasti võimalik ettepaneku eesmärgi saavutada, mistõttu on selliste muudatuste tegemine põhjendatud. Samuti peab säilima seniste maksupettuste ja maksudest kõrvale hoidmise tõkestamise tööriistade funktsionaalsus. Muudatuste tegemine EL-i tasandil aitab ühtlustada liikmesriikide õigustikku, võimaldades seeläbi vähendada ettevõtjate aruandluskoormust ja sellega seotud halduskulusid, sest liiduüleselt kehtivad samad reeglid. Seega on ettepanek proportsionaalne, sest planeeritud muudatused ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

DIREKTIIVI MÕJUANALÜÜS

Komisjoni esialgne mõjuhindang

Komisjon võrdles mõjuhindangus senise olukorra jätkumist mitme sihipärase õigusaktide muudatusega ning ettepanekuga hõlmatud muudatuste pakett osutus parimaks alternatiiviks. Komisjoni sõnul aitab selline lähenemine reegleid oluliselt lihtsustada, vähendada halduskoormust ning aruandekohustusega seotud kulusid. Ettepaneku raames kaotatakse vähese lisandväärtusega aruandekohustused piiriüleste maksuskeemide ja platvormide alase aruandluse puhul. Komisjoni hinnangul ulatuvad DAC6 nõuete täitmise kulud praegu kuni 340 miljoni euron aastast ning DAC7 puhul kuni 452 miljoni euron aastast. Samuti lihtsustatakse DAC4 ja DAC9 kattuvaid teavitamiskohustusi, millega on võimalik vähendada nõuete täitmise kulusid kuni 270 miljoni euro võrra aastast.

Muudatuste rakendamine toob kaasa ühekordsed kulud aruandlussüsteemide ja -protsesside kohandamiseks. Samuti eeldab keske TIN-i kontrollisüsteemi loomine investeeringuid nii Euroopa Liidu kui ka liikmesriikide tasandil. Kuna TIN-i kontrollimise vahendi kasutamine on aruandekohustuslaste jaoks vabatahtlik, kaasnevad küll esialgsed kulud, kuid pikemas perspektiivis vähenevad halduskoormus ja vigade parandamise vajadus. Hinnanguliselt võib TIN-i valideerimise süsteem vähendada järeleparandustega seotud kulusid kuni ligikaudu 70 miljoni euro võrra aastast.

Muudatuste rakendamine toob ettevõtjatele ja maksuhalduritele kaasa piiratud ühekordsed kulud, mis on seotud aruandlussüsteemide ja -protsesside kohandamisega. Keske TIN-i kontrollisüsteemi loomine eeldab Euroopa Liidu tasandil hinnanguliselt 1,0–1,8 miljoni euro suurust ühekordset investeeringut ning 1,8–2,4 miljoni euro suurust iga-aastast

ülalpidamiskulu. Üldiselt sõltuvad need kulud siiski kontrollivahendi täpsematest spetsifikatsioonidest.

Kuna TIN-i kontrollimise süsteemi kasutamine on aruandvatele üksustele vabatahtlik, kaasnevad selle kasutuselevõtuga küll esialgsed kulud, kuid pikemas perspektiivis peaksid paranema andmete kvaliteet ja nende kasutatavus ning vähenema andmete parandamise ja valideerimise vajadus. Kuigi nende mõjude täpset ulatust ei ole praegu võimalik hinnata, võimaldab TIN-i valideerimise süsteem hinnanguliselt vähendada ressursimahukate järelparandustega seotud kulusid kuni 70 miljoni euro võrra aastas.

Kokkuvõtlikult parandab see ettepanek komisjoni hinnangul halduskoostöö direktiivi tõhusust ja proportsionaalsust ning aitab vähendada ettevõtjate halduskoormust ja kulusid, toetades seeläbi soodsamat ettevõtluskeskkonda ja Euroopa Liidu konkurentsivõimet.

Mõju aruandekohustuslikele isikutele

Piiriüleste maksuskeemide puhul täidavad teavitamiskohustust üldjuhul maksuskeemi väljatöötajast vahendajad, kelleks võivad olla näiteks maksu- või ärinõustajad. Kui maksuskeemi on välja töötanud isik, kellel on kohtus esindamise õigus või vandeadvokaadi staatus ja talle rakendub kutsesaladuse erisus, võib aruandekohustus langeda teisele skeemi planeerimisel osalevale isikule või maksumaksjale. Seega on muudatustest mõjutatud nii piiriüleselt tegutsevad Eesti residentidest ettevõtjad kui ka isikud, kes pakuvad oma majandustegevuse raames maksude planeerimisega seotud teenuseid. Mõju avaldumise sagedus oleneb eelkõige skeemide kasutamise sagedusest. Uute reeglite järgi tuleb maksuhaldurit teavitada ainult siis kui skeemi rakendatakse, tänu millele võib teavituste esitamise sagedus sihtrühma jaoks väheneda. Mõju ulatus on keskmise, kuna ettepanekuga muudetakse küll mõningaid maksuskeemide alase teabevahetuse üksikasju, kuid aruandlusreeglid ja vahetatav teave jääb üldjoontes siiski samaks. Direktiivi ettepanekust tulenevalt väheneb Eestis tegutsevate isikute arv, kes saavad kasutada kutsesaladuse erisust, kuna praeguse õigusraamistiku järgi võimaldatakse seda rohkematele isikutele. Praegu saavad erandit näiteks kasutada ka audiitorbüroode koosseisu kuuluvad maksunõustajad, kuid uue reeglistiku järgi nad erisust kasutada ei saaks. Samal ajal vähendab tunnuste A eemaldamine sihtrühma halduskoormust, kuna nende tunnuste kriteeriumeid täitvaid maksuskeeme ei pea enam raporteerima. Teavitamistähtaja pikendamine 30 päevalt 90 päevale ja päevade arvestuse alustamine alates rakendamishetkest aitab halduskoormust vähendada, andes rohkem aega teavet esitada. Samuti langeb miinimummaksu sihtrühma kuuluvate suurkontsernide halduskoormus, kuna nad ei pea maksuskeemidest teavitama, kui mõlemale tehingu osapoolle rakendatakse miinimummaksu tasumise kohustust. Mõistetega seotud muudatused ja täpsustus kolmandate riikide kohta aruandekohustuslikele isikutele olulist mõju ei avalda.

Platvormialase aruandluse raames langeb aruandekohustus platvormihalduritele, kes esitavad teavet platvormidel tulu teenivate müüjate kohta. Ettepanekuga tehtavate muudatuste tõttu peavad aruandekohustuslikud platvormihaldurid tegema muudatusi enda IT-süsteemides, et koguda kokku teavet uute reeglite järgi. Küll aga jääb valdav enamus aruandekohustusega kaasnevatest nõuetest samaks. Senise tükipõhise piirmäära kadumine ja rahalise piirmäära tõstmine 2000 eurolt 3000 eurole vähendaks isikute hulka, kelle kohta platvormihalduril tuleb

teavet esitada, tänu millele väheneks kogutavate ja kontrollitavate andmete maht. Samuti tuleb neil silmas pidada vahendajatega seotud erireegleid. Lisaks saavad uue erisusena väiksemad platvormihaldurid aruandekohustusest loobuda kui nende platvormil vahendatud asjaomaste kaupade või teenustega teenitud tulud jäävad alla 50 000 euro piirmäära. Seega on mõju ulatus platvormihaldurite jaoks väike. Ettepanekuga ei muudeta teabe esitamise sagedust ja platvormihaldurid peavad seda jätkuvalt tegema korra aastas. Seetõttu ei mõjuta ettepanekuga tehtavad muudatused mõju avaldumise sagedust. Ebasoovitava mõjuna kaasnevad IT-süsteemide uutele nõuetele vastavaks muutmisega ühekordsed kulud.

Riikidepõhiseid aruandeid peavad esitama suurkontsernid, mille majandusaasta konsolideeritud tulu on üle 750 miljoni euro. Eestis on selliseid ettevõtjaid vähe: 2024. aasta kohta on riikidepõhise aruande esitanud seitse ettevõtjat¹³. Üheks selle aruandlusega kaasnevaks kohustuseks on ka teavitused, mille peavad Eestis tegutsevad ettevõtjad maksuhaldurile esitama, kui riikidepõhise aruande esitamise kohustust täidab teises riigis asuv emaettevõtja või teine kontserni liige. Teavitus tuleb esitada igal aastal ning 2025. aasta juulist kuni 2026. aasta augustini on vastava teavituse maksuhaldurile esitanud 80 ettevõtjat. Seega on seda teabevahetuse valdkonda puudutavate muudatuste sihtrühm väike. Teistes liikmesriikides, kus rakendatakse miinimummaksu kohustust, tuleb esitada ka selle alaseid teavitusi ja aruandeid. Kuna Eesti jaoks kehtib miinimummaksu ülevõtmiseks erand ja selle rakendamise tähtaeg on 1. jaanuaril 2030, siis pole Eesti residentidest suurkontsernid pidanud Eestis miinimummaksuga seotud kohustusi veel otseselt täitma. Küll aga tekib peale tähtaja saabumist kohustus ka neid reegleid täita, mistõttu aitaks kahe teavituse ühendamise suurkontsernide jaoks halduskoormust vähendada. Seda sihtrühma puudutavad muudatused tooks endaga kaasa ühekordseid kulusid, mis on seotud aruandlussüsteemide ja sisemiste protsesside kohandamisega. Olulisi ebasoovitavaid mõjusid suurkontsernidele nende muudatustega ei kaasneks.

Direktiivist tulenevad nõuded kohustavad teavet esitama ka aruandekohustuslikke finantsasutusi finantskontode alase aruandluse raames ja aruandekohustuslikke krüptovarateenuse pakkujaid krüptovarade alase aruandluse raames. Kuna nende aruandluse ja teabevahetuse kategooriate sätteid muudetakse ettepanekuga minimaalselt, siis ei avalda direktiiv neile mõju.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Ettepanekuga kaasnevad muudatused mõjutavad riigiasutustest enim Maksu- ja Tolliametit (MTA) ning vähemal määral Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskust (RMIT). RMIT-le avaldub mõju ettepanekust tulenevate muudatuste sisseviimisel MTA IT-süsteemidesse ning nende süsteemide edasisel haldamisel. Muudatused mõjutavad MTA-s eelkõige asutusesiseseid tööprotsesse, koos RMIT-ga kohandatavaid IT-süsteeme ning võivad mõju avaldada ka töökoormusele. MTA-s tegeleb maksualase teabevahetuse valdkonnaga rahvusvahelise infovahetuse üksus, kuid seotud on ka maksuauditi valdkond järelevalve tegemiseks ning juriidiline osakond juriidiliste tugifunktsioonide tagamiseks.

¹³ Riikidepõhise aruande deklaratsioonid ja teavitused: <https://www.emta.ee/ariklient/amet-uudised-ja-kontakt/uudised-pressiinfo-statistika/statistika-ja-avaandmed#dac4>

Maksuhalduri jaoks on üheks oluliseks muudatuseks maksukohustuslase numbri valideerimise tööriista kasutamise kohustuse sätestamine. Tööriista integreerimisega esitatud andmete töötlemiseks võivad kaasneda märkimisväärsed kulud. Samal ajal võib tööriista kasutuselevõtt oluliselt parandada vahetatava teabe kvaliteeti, mis võib vigase teabega seotud lisatoimingutele kuluvat tööaega vähendada.

DAC1 alusel teabe vahetamine erinevate tulu- ja varakategooriate kohta muudetakse kohustuslikuks, kui liikmesriigil see teave olemas on. Varem olid DAC1 teabevahetuse praktikad erinevad, kuid ettepanekuga soovitakse teabevahetust ühtlustada. Mõiste „*available information*“ sõnastus toob endaga kaasa laiemat hulga informatsiooni töötlemise, kuna selle alla kuuluvad nüüd mitte ainult maksuhaldurile ligipääsetavad andmed, vaid ka teistele selle liikmesriigi asutuste olemasolevad andmed, mis neid kategooriaid puudutavad. Näiteks saab maksuhaldur praegu teavet kinnistusraamatust kinnisvara omanike kohta ja Sotsiaalkindlustusametilt pensionite kohta. Seega võib riigiasutuste omavaheline teabe vahetamine suurendada, kuid maksuhalduril on täna juurdepääs asjaomastele andmetele valdavalt olemas.

Piiriüleste maksuskeemide alase teabevahetuse raamistikus tehtavad muudatused vähendavad tõenäoliselt maksuhalduri jaoks töödeldava teabe mahtu, kuid toovad endaga kaasa IT kulusid. Ühekordsed arenduskulud võivad kaasneda ka platvormialase aruandluse lävendite muutmisega. Suurkontsernide jaoks ühise teavituse loomine aitab samuti töödelda vähem dokumente ja vähendada töökoormust.

Seega eeldab direktiivi ettepaneku muudatuste rakendamine maksuhalduri IT süsteemide arendamist ja testimist. Seetõttu on väga oluline jätta süsteemide kohandamiseks piisav ajaperiood.

Direktiivi rakendamisega kaasnevad võimalikud tulud ja kulud

Direktiivi ettepaneku eesmärk ei ole uue maksudest kõrvalehoidmise tõkestamise instrumendi loomine, vaid muudatused on tehtud kulude kokku hoidmiseks, juba toimivat süsteemi lihtsustades. Maksukohustuslasena registreerimise numbri kontrollimise vahendi kasutamise võimaldamine nii maksuhaldurile kui ka aruandekohustuslikele isikutele võib vähendada vigase teabega seotud tegevuste hulka, aidates sealjuures kulusid kokku hoida. Raporteeritavate maksuskeemide hulga vähendamine, suurkontsernidele ühiste teavituste esitamise võimaluse andmine ning platvormide aruandluslävendite muutmise aitavad töödelda vähem teavet nii maksuhalduril kui ka aruandekohustuslikel isikutel. Küll aga on keeruline prognoosida täpseid summasid ning potentsiaalsete kokkuhoiukohtade loomiseks tuleb esmalt teha investeringuid.

Direktiivi rakendamiseks vajalikud IT arendused tuleb teha MTA-l ja RMIT-il. Olemasolevates teabevahetuse raamistikutes tehtavatele muudatustele kuluvad hinnangulised töötunnid koos kogukuludega, esmast direktiivi ettepanekut arvestades, on välja toodud allolevas tabelis.

Tabel. IT süsteemide muutmise kulud teabevahetuse raamistike lõikes

Valdkond	Töötunnid	Kogukulu
Suurkontsernide aruanded (DAC4 ja DAC9)	1600h	112 000 eurot+KM

Maksuskeemid (DAC6)	1600h	112 000 eurot+KM
Platvormidel teenitud tulud (DAC7)	1600h	112 000 eurot+KM

Hinnangud tuginevad varasematele analoogsetele maksualase teabevahetuse valdkonna muudatusvajaduste mahtudele ning arvutamise aluseks on võetud tulevane raamleping, eeldatava tunnihinnaga 70 eurot + käibemaks. Suurkontsernide aruande puhul tuleb luua võimekus võtta vastu DAC4 ja DAC9 ühiseid teavitusi selleks ettenähtud vormil. Maksuskeemide alaseks teabevahetuseks vajaliku teabe kogumiseks tuleb muuta süsteeme vastavalt raporteeritavate tunnuste muutumisele. Platvormide alase teabevahetuse puhul tuleb kohandada süsteeme peamiselt andmete vastuvõtmiseks ja töötlemiseks vahendajatest üksustele rakenduvate uute lihtsustatud reeglite tõttu.

Direktiivi ettepanek näeb ette ka suurkontsernide riikidepõhiste aruannete jagamist riikliku statistikaasutusega. MTA ning Statistikaameti vahelise X-Tee loomise eeldatav kulu nende andmete vahetamiseks oleks 35 000 eurot + käibemaks.

Maksukohustuslasena registreerimise numbri kinnitamise vahendi rakendamisega kaasnevad kulud sõltuvad liikmesriikide jaoks oluliselt sellest, kuidas süsteem lõpuks üles ehitatakse. Selle tööriista täpsemad üksikasjad pannakse paika Komisjoni välja töötatud rakendusaktiga. Küll aga pole sellest rakendusaktist veel kavandit loodud, mistõttu pole veel ka Komisjoni jaoks üheselt selge, kuidas see töövahend täpsemalt toimima hakkab.

Kui TIN-i valideerimise võimalus antakse aruandekohustuslikele isikutele EUID-põhise tuvastamise kaudu, peaks näiteks finantsasutuse või platvormihalduri klient ennast kliendiks registreerides EUID abil tuvastama. Selle kaudu saaks aruandekohustuslik isik kinnituse kliendi nime ja TIN-i kohta. Sellise lahenduse rakendamine tooks aruandekohustuslikele isikutele kaasa kulud EUID-põhise tuvastamise integreerimiseks oma süsteemidesse.

TIN-i valideerimiseks eraldi tööriista loomisel, mille abil saavad aruandekohustuslikud isikud ja/või maksuhaldurid kontrollida nime ja TIN-i vastavust, oleks eelistatud EL-i keskne ja Komisjoni pakutav lahendus. Ka sellise keskse lahendusega kaasneksid liikmesriikidele kulud, kuna valideerimine eeldaks keskse tööriista ühendamist riiklike andmebaasidega, Eestis näiteks MTA maksukohustuslaste registriga. Täiendavad kulud tekiksid MTA-le ka juhul, kui maksuhaldurile pannakse kohustus kontrollida aruandekohustuslikelt isikutelt saadud andmeid TIN-i valideerimise tööriista abil enne nende edastamist teistele liikmesriikidele. Sellisel juhul tuleks arendada MTA infosüsteeme nii, et esitatud andmeid oleks võimalik automaatselt valideerida.

Seega on praegu maksukohustuslasena registreerimise numbri kinnitamise vahendi rakendamisega kaasnevate kulude täpsemat summat keeruline hinnata. Valideerimise vahendi kasutuselevõtt aitaks parandada teabe kvaliteeti ning hoida kokku vigase teabega seotud tööülesannetele kuluvat aega ning vähendada töödeldavate andmete mahtu. Küll aga peavad süsteemi rakendamisega kaasnevad kulud olema proportsioonis võimalike kasuteguritega. See kehtib ka teiste teabevahetuse instrumentide puhul ning käesolevas seletuskirjas välja toodud kulude summad võivad läbirääkimiste käigus muutuda. Tekkivad lisakulutused tuleb läbi

rääkida riigieelarve strateegia loomise käigus. Kui lisavahendeid ei eraldata, tuleb need leida ministeeriumi eelarve muude vahendite arvelt.

EESTI SEISUKOHAD DIREKTIIVI ETTEPANEKU KOHTA

1. Toetame maksustamislase halduskoostöö direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekuga planeeritavaid muudatusi, mis suurendavad maksualase teabevahetuse valdkonna õigusselgust ja vähendavad halduskoormust. Seejuures on oluline, et muudatused ei vähendaks halduskoostöö tõhusust ning muudatuste rakendamisega kaasnevad kulud oleksid proportsionaalsed.

Maksustamisalast halduskoostööd reguleerivad sätted, mis vähendavad halduskoormust, aitavad ettevõtjate jaoks ebavajalikke kulusid vähendada ja võivad tõsta tänu nõuete vähendamisele Euroopa Liidu konkurentsivõimet. Siinkohal on oluline, et lihtsustavad ja koormust vähendavad muudatused ei tooks endaga kaasa seniste halduskoostöö vahendite funktsionaalsuse vähenemist, vaid tõhustaks kogu raamistiku rakendamist. Samuti on eelarvelisest seisukohast väga oluline, et lihtsustustega ei kaasneks Eestile ebaproportsionaalseid kulusid.

2. Peame oluliseks, et peale kokkuleppele jõudmist jääks vähemalt 18 kuud muudatuste ülevõtmiseks ja rakendamiseks. Eestile peab jääma piisavalt aega vajalike IT arenduste tegemiseks ja õigusraamistiku muutmiseks, mistõttu me ei toeta piiriüleste skeemide ja platvormialase teabevahetuse muudatuste ülevõtmistähtaaja seadmist 2027. aasta lõpuks.

Direktiivi ettepanekuga planeeritud muudatuste rakendamiseks on vaja mõistlikku ülevõtmise perioodi. Siinkohal on väga oluline, et ettepanekust tulenevate IT-süsteemide arendusteks jääks piisavalt aega. Samuti on tähtis jätta piisav ajavahemik õigusaktide muutmiseks. Uute nõuetega peavad kohanema ja mõningaid täiendusi IT-süsteemides tegema ka aruandekohustuslikud isikud. Vaatamata sellele, et direktiivi eesmärk on halduskoormust vähendada, peavad sihtrühmad esialgu oma asutusesisesed protsessid uute reeglite järgi ümber kujundama. Seetõttu ei ole piisav piiriüleste skeemide alase teabevahetuse ja platvormialase teabevahetuse muudatustele eraldi sätestatud ülevõtmistähtaeg juba 2027. aasta lõpus. Ülejäänud muudatuste puhul on ülevõtmistähtaeg 31. detsembril 2029.

3. Eesti ei toeta direktiivis sätestatud teabega sama või sisuliselt sarnase teabe kogumise täielikku piiramist muude riigisiseste aruandekohustuste raames, sest maksualase teabevahetusega saadud informatsiooni jagamine teiste asutustega on direktiivis õiguslikult piiratud. Eesti peab samas oluliseks platvormihaldurilt saadud andmete *once-only* põhimõtte rakendamist. Selleks püüame leida võimaluse juba kogutud andmete lihtsustatud kasutamiseks muudel Euroopa Liidus tunnustatud eesmärkidel ning vältida sama teabe uuesti küsimist erinevate avalike ülesannete täitmiseks.

Once-only põhimõtte rakendamist andmete kogumisel saaksime üldiselt toetada, kuid kehtiv direktiiv ei lähe selle põhimõtte edendamisel piisavalt kaugele: praktikas on ilmnunud olukordi, kus on kehtestatud topeltaruandlus, sest teine liikmesriik pole nõus maksualase teabevahetuse eesmärgil kogutud andmeid Eesti residentide kohta jagama, kui neid soovitakse kasutada muul kui maksustamise eesmärgil. Seetõttu võib igasuguse andmete korduva esitamise keelamisega

kaasned a teiste ametiasutuste jaoks oluline teabelünk. Saaksime riigisisest direktiiviga hõlmatud andmete korduva aruandluse täielikku piiramist kaaluda siis, kui andmete jagamine oleks vaba. Küll aga proovime me läbirääkimiste käigus leida siiski võimaluse ühekordse andmete esitamise põhimõtte laiendamiseks eelkõige platvormialase aruandluse puhul, jäädes sealjuures ettepaneku piiridesse. Platvormialase aruandluse raames kogutakse platvormihalduritelt ulatuslikul hulgal andmeid erinevate teenuseosutajate, kauplejate ja kinnisvara rendi pakkujate kohta. Nendel andmetel on oluline kasutusväärtus ka väljaspool maksuhaldust, näiteks lühiajalise majutuse sektori ja muu majandustegevuse järelevalves, ametliku statistika koostamisel, teadus- ja analüüsitegevuses, tõenduspõhises poliitikakujundamises ja riskipõhises järelevalves. Platvormialase aruandlusega osaliselt samu andmeid kogutakse näiteks lühiajalise üüriteenuse määrase (EL) 2024/1028¹⁴ ja platvormitöö direktiivi (EL) 2024/2831¹⁵ raames. Seega peaks liikmesriikidel olema võimalik platvormialase aruandluse käigus kogutud andmete kasutamist oma õiguskorras paindlikult reguleerida, tagades seejuures isikuandmete kaitse, andmesubjektide õiguste kaitse ning riigi õigustatud huvi avalike ülesannete täitmisel.

4. Toetame piiriüleste skeemide aruandluse vähendamist seal, kus see ei ole praktikas enda eesmärki täitnud ning seda on võimalik kompenseerida muu kehtiva aruandlusega.

Toetame üldiselt piiriüleste maksuskeemide alast teabevahetust hõlmavaid muudatusi, mis täidavad ettepaneku eesmärgi, vähendades muuhulgas ebavajalikku halduskoormust. Oluline on, et aruandekohustuse vähendamine ei tooks kaasa maksuhalduri jaoks olulise teabe kadumist, ning et uued mõisted ja aruandekohustuse tekkimise alused oleksid praktikas üheselt kohaldatavad. Saame nõustuda miinimummaksu kohaldamisalasse kuuluvate üksuste väljajätmisega ja aruandekohustuse sidumisega skeemi esimese rakendamissammuga. Miinimummaksu kohaldamisala ettevõtjate ulatuslik aruandluskohustus aitab maandada maksuriske ning vähendab vajadust teavitada eraldi piiriülestest skeemidest. Praktikas pole oma tõhusust tõestanud maksuskeemide kategooria A tunnused, mis on liikmesriikide üleselt toonud endaga kaasa suures mahus ebavajaliku teabe raporteerimist.

5. Piiriüleste skeemide aruandekohustuse ülemineku sidumisel kutsesaladuse hoidmise kohustusega peame oluliseks selle uuesti sõnastamist viisil, mis võimaldaks Eestis tagada kutsesaladust eesmärgipäraselt.

Kutsesaladuse kohaldumist reguleerivaid sätteid muudetakse, et viia need kooskõlla CJEU otsustega, kuid siinkohal peab sõnastus olema selline, et ka Eestis saaks kutsesaladust eesmärgipäraselt tagada. Advokaatide liiduülest tegutsemist reguleeriv direktiiv 98/5/EÜ nimetab vaid osa advokatuuri liikmetest, kes on vabastatud aruandluskohustusest ja teise vahendaja teavitamisest. Ülejäänud meie advokatuuri liikmetest – vandeadvokaadi vanemabid – on samamoodi advokaadid, kellel on kliendi ees vandeadvokaadiga võrreldavad õigused ja kohustused, kuid kellele ettepaneku praeguse sõnastuse järgi kutsesaladuse erand ei kohalduks.

¹⁴ Lühiajalise üüriteenuse pakkumist reguleeriv määrus (EL) 2024/1028: [Määrus - EL - 2024/1028 - ET - EUR-Lex](#)

¹⁵ Platvormitöö direktiiv (EL) 2024/2831: [Direktiiv - EL - 2024/2831 - ET - EUR-Lex](#)

Seega peab normide sõnastuses olema rohkem paindlikkust, et hõlmata halduskoostöö direktiivist tulenevate õiguste ja kohustustega võrdselt kõik advokaadikutse esindajad.

6. Eesti ei toeta aruandekohustusega hõlmatud piiriüleste skeemide loetelu täiendamist Nõukogu rakendusaktiga.

Ettepanekus on Komisjonile pandud kohustus pakkuda välja sõnastus piiriüleste skeemide täiendamiseks viisil, mis kohustaks liikmesriike teavet vahetama skeemide kohta, milles kasutatakse „tegeliku majandustegevusega“ äriühinguid, mille tegelikud kasusaajad on mitteresidendid või mis on asutatud, mida juhitakse või mille varad asuvad muus riigis, kui selles, mille residendid on nende tegelikud kasusaajad. Majandustegevuse olemasolu peaks määratlema selle kaudu, kas äriühingul on piisavalt töötajaid, materiaalseid varasid ja füüsiline asukoht. Leiame, et tegeliku majandustegevuse olemasolu ei saa siduda ainult füüsilist kohalolu nõudvate tunnustega ja asjaolu, et äriühingu tegelikud kasusaajad on mitteresidendid, ei peaks käivitama teavitamiskohustust. Selline lähenemine võib rikkuda asutamisvabadust ja isikute vaba liikumise põhimõtet. Ettepaneku tekstis ei ole Komisjon andnud ülevaadet potentsiaalse rakendusakti täpsemast sisust. Komisjonile määratakse õigusakti väljatöötamiseks kitsas ajaraam, mis võib oluliselt vähendada loodava regulatsiooni kvaliteeti. Samuti ei saa praegu hinnata seda, kas viie aasta möödumisel direktiivi jõustumisest on Komisjonile pandud ülesanne kirjeldatud tingimustel üldse ajakohane. „Unshell“ direktiivi töögruppides olid arutlusel sarnastele tunnustele vastavatest eeldatavalt „tegeliku majandustegevusega“ äriühingutest teavitamise kohustus, kuid direktiivi sisus ei suudetud kokku leppida ning Komisjon võttis selle aasta alguses direktiivi ettepaneku tagasi. Kui liikmesriikidel peaks tekkima huvi „tegeliku majandustegevusega“ äriühingute määratlemises ja nende kohta teabe vahetamises, on Komisjonil alati võimalus esitada vastav ettepanek uuesti. Ettepanekus sätestatud lähenemist me ei toeta.

7. Toetame platvormialase aruandluse raamistikus tehtavaid muudatusi, mis on OECDs kokkulepituga kooskõlas, et vältida üleilmselt erinevate aruandekohustuste tekkimist. Meie jaoks on oluline, et kriteeriumeid täitvate platvormihaldurite aruandlusest vabastamiseks sätestatud piirmäär ei ületaks oluliselt 50 000 eurot.

Täiendatav reeglistik peab olema kooskõlas ka OECD tasandil toimuva kokkulepitud aruandluse muudatustega, et vältida erinevate aruandlusnõuete tekkimist, mis suurendaks oluliselt kohustatud isikute halduskoormust. Kuigi me peame oluliseks võimalikult suure hulga maksudeklaratsioonide eeltäitmist platvormidelt saadava teabe põhjal, võime me nõustuda 50 000 eurose või sarnases suurusjärgus tulu piirmääraga, millest allapoole jäävad platvormid aruandekohustust täitma ei pea. Sellises suurusjärgus piirmäära puhul säilib siiski valdavas osas deklaratsioonide eeltäitmise võimalus ning aruandlusest jäävad kõrvale platvormihaldurid, kelle jaoks võib aruandekohustus ebaproportsionaalselt koormav olla.

8. Eesti ei toeta ettepanekus ettenähtud kohustust käivitada viivitamata platvormialane teabevahetus liiduväliste jurisdiktsioonidega, kellega on seda valdkonda käsitlev kokkulepe sõlmitud. Selline kohustus piirab Eesti suveräänsust välissuhetes ja toob kaasa IT-arendustega kaasneva tugeva eelarvesurve. Eesti jaoks on oluline, et liikmesriigile jääb õigus otsustada liiduväliste osapooltega sõlmitud lepingute rakendamise ajakava üle.

Liikmesriikidele peab siinkohal jääma õigus otsustada liiduväliste osapooltega sõlmitud lepingute rakendamise ajakava üle. Eesti on OECD riikide üleses platvormialases teabevahetuses kokku leppinud, kuid lepingus pole määratud konkreetset tähtaega teabevahetuse aktiveerimiseks. See annab riikidele vabaduse valida teabevahetuse rakendamise hetke, andes aega selleks vajalikke ressursse ja arendusi planeerida. Eesti ei ole OECD platvormialast teabevahetust veel rakendanud, kuna sellega kaasnevad infotehnoloogilised arendused, mille väljatöötamiseks vajalikud ressursid on praegu suunatud mujale.

9. Toetame maksukohustuslase numbri õigsuse kontrolli võimaldava Euroopa Liidu keskse tehnilise lahenduse loomist tingimusel, et see võimaldab numbri automaatset kontrolli ega nõua maksuhaldurilt ebaproportsionaalset ressursi.

Maksukohustuslasena registreerimise numbri kinnitamise vahendi abil saavad maksuhaldurid veenduda esitatava teabe õigsuses ning teha vajadusel täiendusi, et parandada vahetatava teabe täiuslikkust. Samuti saavad aruandekohustuslikud isikud teabe korrektsuses veenduda juba hoolsusmeetmeid rakendades, kuid ka hiljem maksuhaldurile teavet esitades. Siinjuures on oluline, et loodav töövahend toimiks automatiseeritult ega nõuaks maksuhaldurilt ebaproportsionaalset ressursi. Kui sellega kaasneb maksuhalduri ametnikele kohustus kontrollida üle kõigi maksukohustuslaste numbrid suureneks töökoormus märkimisväärselt. Kuna seisukohtade kujundamise hetkel ei ole üksikasjalikult teada, kuidas valideerimissüsteem toimima hakkab, siis on riskantne maksuhaldurile selliseid kohustusi seada, sest see oleks tõenäoliselt ebaproportsionaalselt koormav.

Kaasamine ja arvamuse avaldamine

Direktiivi eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Eesti Pangaliidule, Eesti Advokatuurile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Andmekaitse Inspeksioonile, Eesti Maksumaksjate Liidule, Audiitorkogule, Eesti Kindlustusseltside Liidule, Grant Thornton Baltic OÜ-le, Ernst & Young Baltic AS-le, KPMG Baltics OÜ-le, AS-le Pricewaterhouse Coopers, Bolt Technology OÜ-le, MM Grupp OÜ-le, AS-le Tallink, AS-le Infortar, NG Investeeringud OÜ-le, AS-le Eesti Energia, Baltic Classifieds Group OÜ-le.

Direktiivi ettepaneku analüüsi kaasati ka Maksu- ja Tolliamet, kelle arvamusega on Eesti seisukohtade kujundamisel arvestatud.

Ettepaneku kohta avaldasid arvamust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Bolt Technology OÜ, AS Infortar ja Andmekaitse Inspeksioon.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetab DAC *recasti* üldiseid eesmäärke, kuid rõhutab andmete ühekordse esitamise põhimõtet. Eelkõige soovitakse DAC7 alusel kogutud andmete laiemat kasutamist statistika, järelevalve, teaduse ja poliitikakujundamise eesmärgil. Platvormide aruandluse lihtsustamist ja lävendite ülevaatamist toetatakse tingimusel, et sellega ei tekitata andmelünki ega vajadust uute aruandluskohustuste järele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi arvamused kajastuvad seisukohtade punktis 3.

Bolt Technology OÜ toetab kaupade müügi lävendi muutmist, maksukohustuslasena registreerimise numbri kontrollimise vahendi loomist ja dubleeriva riigisisese aruandluse piiramist. Lisaks soovitakse tõhusamat ühes liikmesriigis aruandluse süsteemi, pikemat aruandlustähtaega, ühtlustatud paranduste tegemise korda ning ühtset ELi XML/API tehnilist standardit. TINi puhul soovitakse, et andmete vähendamise võimalus ei sõltuks ainult uuest ELi tööriistast, vaid arvestataks ka muid usaldusväärseid ametlikke kontrollimeetodeid.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda toetab DAC7 kaupade müügi aruandluslävendi muutmist ning TINi kontrollimise vahendit, nähes neis võimalust vähendada ettevõtjate halduskoormust ja parandada andmekvaliteeti. DAC6 puhul toetatakse vahendaja aruandlustähtaja pikendamist ja tähtaja sidumist skeemi esimese rakendamissammuga. Lisaks tegi Kaubanduskoda ettepaneku kaaluda VKEdele DAC6 aruandluskohustusest erandit või lihtsustatud aruandlusrežiimi.

AS-i Infortar jaoks on oluline halduskoormuse vähendamine. Rõhutatakse, et lihtsustamisel tuleb arvestada mitte ainult aruannete arvuga, vaid ka ettevõtjate IT-arenduste, andmete kogumise ja kontrollimise, nõustamise ning sisemiste protsesside kuludega. Oluliseks peetakse dubleeriva aruandluse vältimist ja põhimõtet, et sama või sisuliselt sama teavet ei peaks ettevõtja esitama erinevatele asutustele või eri regulatsioonide alusel korduvalt.

Andmekaitse Inspektsioon on tähelepanu juhtinud viite „eeldatavalt asjakohane“ välja jätmisele. Soovitakse selgust mõiste eesmärgis ning selle võimalikus mõjus teabevahetuse ulatusele ja kriteeriumi edasisele tõlgendamisele. Rahapesu vastase määruse (EL) 2024/1624 alusel jagatavale teabele juurdepääsu andmise vajalikkust ja proportsionaalsust tuleks täiendavalt selgitada. Ühtlasi peetakse oluliseks tagatist, mis aitaksid vältida piiramatut juurdepääsu andmetele, mis ei ole konkreetse maksumenetluse eesmärgi saavutamiseks vajalikud. Pensionimakseid käsitlevatele registritele ja andmekogudele ligipääsu andmise puhul jääb AKI-le ebaselgeks juurdepääsu ulatus, sealhulgas andmekategooriaid, millele juurdepääs võimaldatakse ja juurdepääs piiramine maksumenetluseks vajalike andmetega.

Kaasatud osapoolte arvamusi on ametlike seisukohtade kujundamisel arvesse võetud ning nendega arvestatakse ka edasiste läbirääkimiste käigus.